

Asia: lausunto käsiteltäessä valtioneuvoston kirjelmää U 69/2008 vp neuvottelujen käymisestä useammankeskisestä väärentämisenvastaisesta kauppasopimuksesta (ACTA)

Kyseessä on laaja kokonaisuus, jossa kansanedustajien kuten myös kansalaisten käsitykset rakentuvat hyvin vaillinaiselle tiedolle. Kokonaisvaltaista kannanottoa eri neuvotteluesityksiin ei ole mahdollista tehdä annetun ajankäytön puitteissa. Keskityn lausunnossani ottamaan esille kolme keskeistä periaatteellista kohtaa.

1. Avoimuus ja läpinäkyvyys

ACTA-sopimuksen valmistelussa on ollut nähtävissä ennen näkemättömän suurta avoimuuden ja läpinäkyvyyden puutetta. Sopimus tähtää uuteen normistoon kansallisessa lainsäädännössä ja EU-lainsäädännössä. Tiedonlähteet ovat suurimmilta osiltaan perustuneet epävirallisiin lähteisiin, kuten WikiLeaks-sivustoon. LiV:n käsiteltävänä olevassa kirjelmässä on esitetty ”vaitiolopyyntö”.

Tämä ei mahdollista avointa kansalaiskeskustelua, joka on avoimen ja kansanvaltaisen yhteiskunnan peruspilareita.

2. ACTA-neuvotteluesitysten soveltuvuus nykyiseen lainsäädäntöön

Esitetyt neuvotteluesitykset ovat hyvin pitkälle meneviä. Käsittelyssä olevassa jatkokirjelmässä on useasti esitetty huomio ehdotusten laajuudesta;

- "sopimusmääräys täsmäntävine alaviitteineen on varsin laaja ja sisällöltään epäselvä",
- "menee selvästi pidemmälle kuin voimassa oleva yhteisöläinsäädäntö ja kansallinen laki",
- "Näin ollen kansallinen lainsäädäntö ja EU-lainsäädäntö eivät välttämättä ole linjassa sopimusmääräysten kanssa", jne.

Haluan kiinnittää erityistä huomiota taustalla olevaan pyrkimykseen synnyttää EU-lainsäädäntöä ulkovaltojen kanssa käymien salaisten sopimusneuvottelujen kautta – kansanvallan kannalta kyseessä on turmiollinen toimintatapa.

Jatkokirjelmässä huomioidaan myös että neuvotteluesityksissä vaaditaan:

- "pällekkäisiä toimia muiden kansainvälisten organisaatioiden, esimerkiksi WTO:n ja WIPO:n kanssa, tulisi välttää"

Hyvä hallintokäytäntö edellyttäisi EU-lainsäädännön perinteisen valmisteluprosessin käyttöä, ja päällekkäisyyttä voidaan välttää vain käyttämällä jo vakiintuneita instituutioita.

Ylläolevan perusteella haluan esittää harkittavaksi koko ACTA-prosessin keskeyttämistä ja mahdollisten lainsäädäntöhankkeiden toteuttamista tavanomaisia menettelytapoja käyttäen.

3. Eurooppalainen ihmisoikeuskäsitys

Neuvotteluesitykset esittävät uutta normistoa, joka hyvin todennäköisesti on ristiriidassa Euroopan Unionin Perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Lissabonin sopimuksen mukaisesti nämä ovat tänään osa uutta EU:n perussopimusta. Viitataan tältä osin Teknisiin täytäntöönpanokeinoihin ja Internetiä koskeviin erityistoimenpiteisiin: suhteellisuusperiaate, kolmansien osapuolten vastuu, verkkoyhteyksien sulkeminen, jne.

Hallinnollisilla päätöksillä ei voi polkea kansalaisten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Internetin käyttö on ihmisoikeuskysymys.

Oikeudenhaltijoiden yhä laajenevan omistusoikeuden turvaamisvaatimus on selkeästi oltava sekundäärinen asia eurooppalaisen arvomaailman ihmisoikeuksiin nähden.

Ylläolevan perusteella olisi hyvin tärkeää perinpohjaisesti selvittää neuvotteluesitysten soveltuvuutta Perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa.

Mikael Storsjö

Electronic Frontier Finland – Effi r.y.

hall.jäsen ja vpj 2007-2009, asiantuntijaelimen jäsen 2010-